

INFOHÄFTE **BEARDED COLLIE**

Utgivet av Specialklubben för Bearded Collie

Grattis!

Du håller i din hand ett informationshäfte om världens underbaraste hundras - bearded collie! Ja, det där med världens underbaraste kan man förstås ha skilda uppfattningar om, men för oss som älskar rasen finns ingen trevligare, gladare och mer positiv hund än bearded collie.

Bearded collie eller beardisen som vi brukar säga, är definitivt inte en ras för alla. Den kräver sällskap, tid, pälsvård, uppfostran och aktivitet. I gengäld erbjuder den ett strålande humör, intelligens, vänlighet, humor och kärlek.

För att inte förirra oss alltför mycket i superlativen ska vi titta på några av de viktigaste egenskaperna hos beardisen och försöka klargöra både för- och nackdelar.

Karaktär

Beardisen är först och främst en vallhund. Vallningen är dess ursprungsuppgift och anledningen till att rasen avlats fram till den dugliga arbetande hund den är. I jämförelse med en del andra vallhundsraser har beardisen arbetat ganska mycket självständigt. Det gör att den är aktiv och intelligent och inte har något emot att fatta egna beslut. Det är inte alltid säkert att de besluten är de som matte eller husse hade tänkt sig. Av stor vikt är därför att beardisens ägare är en bra

ledare, d v s en pålitlig, lugn, vänlig och rättvis person som hunden kan se upp till, älska och lita på. Hårda uppfostringstag är inte bara onödiga utan direkt olämpliga. Men brist på uppfostran, konsekvens och gränser är lika olyckliga för en beardis. De är mycket intelligenta och genomskådar kvickt en person som är inkonsekvent, irrationell eller ställer orimliga krav. Föreställ dig drömchefen... och försök sedan vara den personen för din hund.

En arbetande hund

För den som vill arbeta med sin hund är bearded collien ett utmärkt val. I egenskap av vallhund är rasen mycket följsam, pigg och samarbetsvillig. I början av träningen kan alla hundar upplevas som okoncentrerade då de

helt enkelt inte har hunnit förstå vad föraren vill. Detta gäller naturligtvis också bearded collien som dessutom ofta har arbetat självständigt med stora djurflockar i varierad terräng. I sådana lägen är det nödvändigt med

en hund som har koll på vad som händer omkring den och som kan fatta egna beslut. Tränar man positivt och fokuserat och gör träningspassen intressanta och varierade för hunden så har man snart en beardis som utför sina arbetsuppgiften på det glada och energiska sätt som är så typiskt för rasen.

Beardisar har utmärkt sig genom åren med ett 40-tal lydnadscham-

pions, fem agilitychampions, åtta viltspårchampions samt till och med en brukschampion som på sin tid var en av Sveriges bästa brukshundar. Beardisar har också tävlat och placerat sig både i svenska och internationella mästerskap inom olika grenar. Ett år tog en beardis silver i lydnads-VM och ett annat år tog en beardis silver i bruks-NM. Att beardisen **kan** råder det ingen tvekan om!

Aktivitet

Bearded colliens aktiva och arbetande bakgrund gör också att den har krav på motion och aktivering. Den behöver inte hårdtränas flera timmar om dagen, men den behöver en daglig, rejäl promenad där den ges tillfälle att springa lös. Att se ett gäng beardisar springa och leka är en fröjd för ögat. Deras atletiska konstruktion gör dem blixtnabba. Det finns visst raser som kan springa ifatt beardisen på en raksträcka, men när det gäller att rusa i sicksack och göra tvärvändningar i full fart är en ung beardis mycket svårslagen. Allra roligast har de därför tillsammans med andra bearded collies som delar deras förtjusning över att jaga varann och utmanar deras snabbhet. De kan däremot bli lite osäkra tillsammans med hundar som brottas och leker andra former av kampelekar.

Det är inte bara kroppen som behöver motion, beardisen behöver också mental stimulans för att den inte ska bli uttråkad. En uttråkad beardis börjar ofta sysselsätta sig själv vilket inte alltid uppskattas

av övriga familjen. Huvudsaken är alltså att beardisen får någon form av utlopp för sin intelligens. De har inga förutfattade meningar och finns inga djur att valla lär de sig gärna något annat istället. Rasen är en riktig allroundhund och provar gärna

på det mesta. Beardisar har med framgång tränats inom inte bara vallning utan också lydnad, spår, sök, agility, flyball, freestyle och mycket annat. Man kan också med fördel aktivera sin hund hemma med att lära den konst, trick och lekar som kurragömma m m.

Att okontrollerat kasta pinnar och bollar är däremot inte lämpligt för en beardis. Det är uppstressande lekar som inte kräver vare sig intelligens eller eftertanke utan gör hunden uppskruvad och skällig.

För att må bra är det också viktigt att hunden får vila. Detta är naturligtvis speciellt viktigt med unga hundar och valpar som lätt kan bli överstimulerade om de inte får varva ner och sova regelbundet. Speciellt i familjer med små barn där man är hemma en stor del av dagen måste man tänka på att ge valpen ordentlig tid att ta igen sig. Barn bör t ex lära sig att hunden absolut inte får störas om den ligger på sin plats.

Hälsa

Bearded collien är en tämligen frisk ras med lång livslängd. 12-14 år är en vanlig ålder för en beardis, många blir äldre än så. Svenska försäkringsbolag klassar beardisen som en "normal hund" beträffande veterinärvårdskostnader.

Storlek

Bearded collien är inte så stor som man kanske kan tro under pälsen. Vikten ligger runt 20 kg för en tik och 25 för en hane, med några kilos variation upp och ner vilket gör den till en hund av måttlig storlek. De flesta vuxna kan utan problem lyfta hunden upp på trimbordet, in i bilen, badkaret m m.

Temperament

Bearded collien har en positiv syn på livet. Den älskar människor och går också mycket bra ihop med andra hundar och djur. På de rasträffar som ordnas runt om i landet kan man ofta se 20-30 hundar släppas lösa och leka tillsammans, vanligtvis helt utan problem. Som ett böljande hav rusar hundarna omkring och leker utan tecken på aggression eller fientlighet mot varann. Aggressivitet i alla former är mycket ovanligt och helt otypiskt för rasen.

Däremot kan beardisen precis som andra raser, uppvisa rädslor, speciellt i vissa åldrar. Den glada och pigga valpen kan plötsligt komma i en "spökålder" och bestämma sig för att den inte vill gå förbi en soptunna, lastbil eller vad det nu kan vara. Detta beteende ska inte belönas med överdriven uppmärksamhet av något slag! Tvärtom gör man bäst i att ignorera situationen och fortsätta som om

inget hade hänt. I de flesta fall kommer hunden över sin rädsla lika snabbt som den började.

Beardisar är samarbetsvilliga och lättlärd. Detta kan också innebära att de lär sig oönskade trick och busstreck med förvånansvärd snabbhet. De älskar att vara med sin familj och uppskattar alla tillfällen till samvaro, från långpromenader i skogen till att följa med på en biltur till affären eller mysa framför TVn. Ingen hund ska naturligtvis lämnas ensam hela dagen, men detta är speciellt viktigt för en hund som bearded collien.

Att reagera på sin omgivning är helt normalt för en beardis och nödvändigt för att den ska kunna utföra sitt arbete. Lyhördhet är alltså en positiv egenskap, däremot ska hunden inte reagera med rädsla. Tyvärr är rasen mer ljudrädd än de flesta andra. Ljudrädsla är delvis ärftlig. Bäst förutsättningar har man därför om

man väljer en valp efter stabila föräldrar, men vikten av socialisering och träning ska inte underskattas! Vänj valpen vid olika situationer som den behöver klara av senare i livet. Än en gång ska också nämnas vikten av att inte uppmuntra rädslebetenden genom att ömka eller tycka synd om sin unga hund. Var istället lugn och förtroendeingivande och ignorera hunden om den uppvisar rädsla.

Päls

Rasen har en mycket ändamålsenlig päls. Det är en dubbel päls - mjuk, varm underull med kraftigt täckhår. Pälsen håller hunden varm och torr. Även när hunden ser våt och smutsig ut efter en lång promenad är den oftast varm och torr intill huden. Däremot är rasen inte gjord för våra svenska granskogar. Beardisen älskar skogs-promenader, men var beredd på att den får en del vegetation med sig in i pälsen. Detsamma gäller naturligtvis vid vått och lerigt väder. Både pinnar och lera har en fantastisk förmåga att falla ur pälsen då hunden torkar. Den leriga hunden ser relativt fin och ren ut igen men lämnar efter sig en hög av pinnar, löv och jord där den legat. Vill man inte ha smutsen inomhus behöver hunden duschas av ganska ofta under den våta tiden av året.

Färger

Bearded collien föds i färgerna svart, brun, blå eller sand. Avgörande för vilken färg valpen har är pigmentet, ögonfärgen och pälsens färg vid födelsen. De färger som anges i standarden är de olika nyanser som pälsen kan anta hos en vuxen bearded collie, men det är alltså inte den vuxna pälsfärgen som avgör hundens färg, det är färgen vid födelsen som avgör det.

Pälsvård

Pälsen kräver naturligtvis en del vård. Det är egentligen inte så svårt att sköta en beardspäls om man följer vissa grundläggande råd.

Vänj valpen vid att bli omskött redan som liten. Lär den att bli borstad liggande på sidan, antingen på ett trimbord eller på golvet. När hunden ligger på sidan kommer du åt överallt.

Använd bra redskap. Investera i ett par riktigt bra borstar - gärna både en med plast- och/eller naturborst samt en med stålborst, samt i en bra kam som inte har för tätt mellan piggarna. Många använder också en tovratta. Ha en sprayflaska till hands med vatten, eventuellt blandat med någon utredningskräm eller balsam som

gör pälsen lite glattare och lättare att borsta. Var försiktig om du ska ställa ut din hund då pälsen inte ska vara mjuk.

Avsätt tid för pälsvård. Hunden blir inte tovig om den borstas regelbundet. Hur ofta man behöver ta hand om pälsen beror på hundens ålder, pälsens kvalitet samt på hundens miljö och omgivning. Normalt sett ska en timme i veckan räcka för att hålla den vuxna hunden välskött och vacker.

När beardisen ska bada är det en bra idé att borsta ut den före badet. Undvik också att massera och gnugga för mycket. När man tillverkar filt av ull gnuggar man den nämligen med varmt vatten och tvål, och man får samma effekt när man är alltför

energisk med en päls som inte borstas ur i förväg. Efter badet kan hunden antingen lufttorka eller torkas med fön. Använder man fön ska man undvika allför varm luft som kan bränna huden. Hunden borstas med fördel igenom igen när den är halvtorr. En ren päls är lättare att sköta än en smutsig och en ren hund är betydligt trevligare att ha omkring sig.

När man borstar är det viktigt att man når botten på pälsen. Det gör man enklast genom att ha hunden liggande på sidan och borsta igenom ett par centimeter i taget, ända ner till hårbotten. Var speciellt noga med skägget, tassarna, bakom öronen, armhålor och armbågar, under magen, ljumskar och under svansen där det lättare bildas tovor. När du vänjer valpen vid borstningen så går det lättare om du borstar den när den har ätit, lekt och varit ute. Då är den nöjd och belåten och det är lättare att slappna av.

Vänjer man sin beardis vid att bli ompysslad en timme i veckan har man inte bara en välskött, vacker hund, utan man får också en mycket trevlig stund tillsammans. Men hoppar man över den regelbundna pälsvården har man snart en tovig och ovårdad hund. Det tar betydligt längre tid att reda ut pälsen

på en ovårdad hund, så man lurar bara sig själv när man hoppar över pälsvården och skyller på tidsbrist. Det är heller inte trevligt för hunden att reda ut tovor så den trevliga stunden man brukar ha tillsammans ersätts i värsta fall av en kamp mellan hund och ägare. Märker du att du börjar få problem med pälsen så kontakta din uppfödare så fort som möjligt. Det kan i bästa fall räcka med att du får hjälp att borsta ut hunden en gång. Om uppfödaren bor långt borta eller är otillgänglig av annan anledning har SBC en lista över medlemmar som är villiga att hjälpa till med pälsvård.

Valp eller vuxen?

När du bestämt dig för att bearded collie är rasen för dig kommer nästa fråga; vill du ha en valp eller en vuxen hund? De flesta föredrar att köpa valp, men alternativet att ta emot en vuxen hund är värt att fundera över. En vuxen hund är på många vis enklare i och med att den, förhoppningsvis, är rumsren, socialiserad och uppfostrad. Man ser vad man får på ett annat vis än med en valp, hunden kanske till och med är höftledsröntgad m.m. Vuxna hundar placeras om av olika anledningar. I vissa fall kan det vara en pensionerad avelshund som passar bättre i en familj där den får vara enda

hund. Det kan också vara en ung hund som en uppfödare sparar men som inte riktigt motsvarar förväntningarna man ställer på en avelshund. Det kan också vara en familjehund som placeras om på grund av ändrade familjeförhållanden. Men man ska också vara medveten om att en del av de hundar som placeras om är problemhundar med mentalt och/eller hälsomässigt "bagage". Precis som vi människor kan de också ha lagt sig till med en del vanor, eller ovanor, med åldern. Skaffar man en vuxen hund är det därför speciellt viktigt att man har mycket information om hunden och

ofta börjar man med att ta den på prov någon vecka.

Specialklubben för Bearded Collie förmedlar vuxna hundar till omplacering. Titta på klubbens hemsida eller kontakta valpförmedlaren för att få tips om lämpliga hundar. Du kan också kontakta någon uppfödare och anmäla ditt intresse där.

I rätt situation kan det vara mycket tacksamt att välja en vuxen hund, men de flesta föredrar dock att börja från början och skaffa en valp. Observera att en valp måste vara minst 8 veckor när man tar hem den, men att detta inte betyder att det är någon nackdel att ta en äldre valp! Äldre valpar - vare sig de är 3 månader, 6 månader

eller äldre än så, kan i många fall vara alldeles utmärkta kandidater. Man får fortfarande börja från början med en mycket ung hund, men har chans att få en valp som är, eller i alla fall börjar bli rumsren, som kan gå i koppel, är socialiserad och har fått sina första vaccinationer. I bästa fall är valpen också van att vara ensam under korta perioder och har kanske lärt sig lite grundläggande lydnad. Att en valp måste vara mycket ung när man tar hem den är en myt. Den viktiga präglingsperioden mellan 6 och 12 veckor innebär att valpen måste präglas på arten människa, men inte att den måste fästa sig vid en speciell person under denna tid.

Tinga valp

Har du bestämt dig för en valp är nästa steg att hitta en lämplig uppfödare. En bra början är att titta på SBC's hemsida <http://sbc-beardedcollie.com> där det finns en lista över uppfödare i Sverige med kontaktuppgifter. Du kan också kontakta SBCs valpförmedlare som har uppgifter om vilka uppfödare som har valpar just nu. Ibland kanske den perfekta valpen för dig inte är född än, utan bara finns på planeringsstadiet. I vilket fall som helst är det bara

du som kan avgöra vilken uppfödare och kull som är den bästa för dig. Låt sökandet ta sin tid och rusa inte iväg. Det är av stor vikt att du känner förtroende för "din" uppfödare. Detta är en person som du ska kunna vända dig till inte bara med solskenshistorier och rapporter om framgångar av olika slag. Kontakten med uppfödaren blir speciellt viktig om du stöter på problem med din hund i framtiden.

När du hämtar din valp ska den åtföljas av:

- Registreringsbevis utfärdat av SKK - Svenska Kennelklubben. Detta är valpens identitetshandling.
- Köpeavtal, underskrivet av säljare och köpare.

- Veterinärintyg i original som visar att valpen är besiktigad. Intyget ska inte vara äldre än 7 dagar.
- Råd om skötsel och utfodring.

Valpen ska vara minst 8 veckor och också vara id-märkt. Numera sker id-märkning vanligtvis med microchip.

Ursprung & Historia

Bearded collien är förmodligen en av Storbritanniens äldsta vallhundsraser. Tyvärr finns inte mycket dokumentation om rasen, men en allmänt accepterad teori är att bearded collien härstammar från hundar liknande komondoren.

På 1700-talet drev bearded collies boskap från Skotska höglandet ner till södra Skottland och England där boskapen såldes på marknader. Herdarna skickade upp hundarna i bergen där de, ivrigt skällande, satte djuren i rörelse. Färden söderut kunde ta flera veckor och när boskapen var såld fick hundarna ofta klara sig hem själva. Det fanns från början två typer, en gråvit som kom från de södra gränstrakterna, samt en brunvit som kom från höglandet. Senare blandades de två typerna.

1944 hände det som gjorde att rasen är vad den är idag, världen över. Mrs G O Willison beställde en arbetande shetland sheepdog genom en återförsäljare. Denne fick dock inte tag i någon passande sheltie. Istället skickade han en bearded collie-valp. När Mrs Willison fick valpen antog hon att det var en blandras, men valpen överträffade alla förväntningar. Två månader senare kom en herde på besök till gården. Han berättade att hunden var en bearded collie. Detta var den legendariska Jeannie of Bothkennar.

Mrs Willison ville gärna få en valpkull efter Jeannie, en önskan som skulle resultera i många sorger och bekymmer. Att hitta en rastypisk hane var närapå omöjligt, men just när hon var nära att ge upp fick hon under en promenad syn på en härlig, ung bearded colliehane. Det visade sig att hunden skulle placeras om och Mrs Willison erbjöd sig naturligtvis genast att köpa honom. Han hette David och registrerades som Bailie of Bothkennar. Alla registrerade bearded collies idag härstammar från Jeannie, David samt ytterligare ett par hundar som tillkom under åren som följde.

Bearded collien kom till Sverige år 1960. De första importerade hundarna kom med en hemvändande familj som tillbringat en tid i England. De tog med sig tiken Aweltun Lass och importerade sedan hanen Wishanger Winterberry. Aweltun Lass var också mor till den första svenskfödda beardisen - Hannibal. Elsa Edgren importerade sin första beardis år 1964 - tiken Brynhilde of Bothkennar som blev stamtik på kennel Bifrost. Därefter följde flera svenska kennlar varav ett fåtal är aktiva än idag.

1970 - 10 år efter det att rasen kommit till Sverige - registrerades 66 bearded collies. Året efter bildades rasföreningen Bearded Collie Gruppen - sedan 1990 specialklubb under namnet Specialklubben för Bearded Collie

eller 'SBC'. Tidningen 'Skocken' kom ut med sitt första nummer år 1972 och klubben höll också sitt första årsmöte. 1973 höll man sin första specialutställning, domare var Carin Lindhé.

1974 genomfördes klubbens första arbetsprov, utarbetat speciellt för bearded collies av rasfolk. 1976 utsåg

klubben för första gången 'Årets bearded collie'.

Klubbens 'omplaceringscentral' tillkom 1977 och har sedan dess hjälpt bearded collies som varit i behov av nya hem. Årets Utställningsbeardis korades för första gången år 1982. 1983 började klubben att ge ut sin årsbok och man anordnade också det första lydnadsmästerskapet.

Både antalet registreringar och antalet medlemmar fortsatte att öka under 70- och 80-talen. Klubben blev alltmer aktiv med fler specialutställningar, lydnadsmästerskap, arbetsprov m m och bearded collies blev en allt vanligare syn inte bara på gatorna utan i utställningsringen, på agilitybanan etc. 1992 var rekordår med 724 registreringar och 2.127 medlemmar i klubben.

Rasklubben

Välkommen som medlem i Specialklubben för Bearded Collie

Rasklubben heter Specialklubben för Bearded Collie (SBC) och verkar direkt under Svenska Kennelklubben. Den bildades 1971 och hette till en början Bearded Collie Gruppen. Klubben har till syfte att tillvarata rasens intresse genom att främja sund avel, god uppfödning och hundhållning, att stödja och hjälpa medlemmar i hundfrågor samt sprida kunskap om hundens vård, fostran och utbildning.

SBC är indelat i tio distrikt med distriktsombud som arbetar mer eller mindre aktivt med träffar av skilda slag. Det kan vara allt från julfester och tipsrundor till inofficiella tävlingar och träningstillfällen.

SBC har en egen valphänvisare. Valphänvisaren för en lista över aktuella valpkullar som är till salu. Observera att inte alla kullar anmäls till valphänvisningen.

SBC har också flertalet sektioner, t ex utställningssektion, uppfödarsektion, avelsråd, informationssektion, aktiveringssektion samt en prylshop som har försäljning av dekaler, tröjor, böcker, vykort m m.

Varje år arrangerar SBC flera officiella utställningar runt om i landet. Man ordnar också ett officiellt lydnads-mästerskap samt agilitymästerskap och vallningsmästerskap.

Vi önskar dig mycket välkommen som medlem i SBC!

Litteraturförteckning

A close-up photograph of a Bearded Collie's face, showing its long, shaggy white and grey fur, a dark nose, and a pink tongue sticking out.

RASLITTERATUR PÅ SVENSKA

Bearded Collie - Charlotte Laning

SBC's årsböcker

RASLITTERATUR PÅ ENGELSKA

All about the Bearded Collie - Joyce Collis

Bearded Collie - Carol Gold

Bearded Collie - Bryony Harcourt-Brown and Carol Ann Johnson

Bearded Collie - Brenda White

Bearded Collie - G O Willison

Beardie Basics and Beyond - Barbara Rieseberg

Talking about Beardies - Susanne Moorhouse

The Bearded Collie - Chris Walkowicz

The Complete Bearded Collie - Joyce Collis & Pat Jones

Specialklubben för Bearded Collie
<http://www.sbc-beardedcollie.com>